

Dicsérd, Sion, a Megváltót

Írta: Mezey László

Tolomev da Lucca, a domonkosok rendjéből való Aquinói Szent Tamás rendtársa, tanítványa és gyóntatója, a mester halála (1274) után megbízást kapott a szentéavatás előkészítésére. Tolomev összeállította Tamás testvér munkáinak jegyzékét, mely szinte a magister tudományos életrajzával egyértékű. Itt olvassuk: „IV. Orbán pápa megbízásából officiumot is készített Krisztus Testőről, mely már a második volt, amit Orbán kérésére elkészített. Ezt pedig teljesen elkészítette... mind a nappali, mind az éjjeli (szolozsmát), azt is, ami a misében kell és mindazt, amit amos napon énekelnek... világos és sajátos stílusban...”. A szerzőség kérdése tehát nem vitatható: a Lauda Sion, Dicsérd, Sion Aquinói Szent Tamás alkotása. (P. Mandonnet, Des écrits authentiques... 1910.)

Tamás ekkor még a végső nagy próbatétel, a Summa Theologica megírása előtt állt. 1264-ben, amikor IV. Orbán pápa augusztus 11-én kelt bulájával az Úrnapi megünnepelését elrendelte, Tamás éppen a pápai udvarban tanított, ahogyan Tolomev mondja: „Szinthe az egész filozófiát valamely különös és új módszerrel adta át.” De ugyanebben az időben disputált a lélektan köréből és magyarázta Jób könyvét. Végül írt egy Summát a pogányok, azaz a mórok ellen. Ellenük írta ugyan, de nem elvakult ellenség módjára. Bölcsességüket igénybe vette a filozófia különös és új módszerű előadásában. Poétai mesterségük pedig (Tamás tudta vagy nem tudta) segítette a Dicsérd, Sion megalkotásában. Hogyan lehetett ez?

A latin egyház liturgikus költészete — különösen a himnuszalkotás — ami a versformát illeti, nem akart az antik példákot elszakadni. Tamás, Krisztus Teste szolozsmáját is ennek megfelelően három klasszikus verselésű himnusszal díszítette (Pange Lingua gloriosus, Dicsérd nyelv a győzedelmes, Verbum supernum prodiens, Sacris, Solemnis juncta sint gaudia).

Ezek a himnuszok voltak, de Tolomev világosan megmondta, hogy Tamás a szentéavatás szövegét is összeállította, beleértve — a kor szokása szerint — az úrnapi éneket (szekvenciát): Dicsérd, Sion, a Megváltót. Ellentétben a himnuszokkal, a szekvencia stílusja sem antik előzményekből, sem hosszú keresztény-latin előéletből nem eredeztethető. A korai szekvencia szabadvers, stílusfajta csak a 12. században rendeződik. De miért és hogyan? A Dicsérd, Sionhoz vezető utakat visszafelé nyomozva, a viktorinus költői iskolához: Szentviktóri Adámhoz és követőikhez jutunk. Magának a mesternek a szekvenciái között legalább ötöt találunk, melyek a Lauda Sionhoz hasonló stílusjegyeket mutatnak. Ezek a mesternek a szekvenciái között legalább ötöt találunk, melyek a Lauda Sionhoz hasonló stílusjegyeket mutatnak. Ezek a mesternek a szekvenciái között legalább ötöt találunk, melyek a Lauda Sionhoz hasonló stílusjegyeket mutatnak.

Még tovább kell mennünk, ugyanis a Szent Kereszt szekvenciája nem Szentviktóriától, hanem Orleansi Hugo mesterétől, a Primás néven ismert vándorénekes költőtől származik. (N. Weisbein, Revue du moyen age latin, 1947.) Két tanulság: a kérdéses szekvencia — Tamás egyik lehetséges mintája — régebb, mint a hozzá hasonló többi viktorinus szekvencia, versformája, nyilván dallama is a vándorénekes szerző (goliárd) révén már a világi költészet területére is átvetett. Voltak diákegyetemi is szekvencia stílusfajta szerkesztve. A szekvencia-költészet új korszaka így kerül kapcsolatba a világi költészetrel, a deákok és a lovagok költészetével. Ez utóbbi, különösen a lovagi líra, forma, rim dolgában távoli franciákból táplálkozott. Dél-Franciaországon, Katalónián át Andalúziáig vezetnek az utak. Az andaluz, arab és héber költők versel — mint Menendez R. Pidal kimutatta — valóban alakították a trubadúr-költészet formakészességét.

Versformái gazdagítják majd nemcsak a lovagi líra, hanem a himnuszalkotás formakészletét is.

Szent Tamás úrnapi szekvenciája — és himnusza — a most végigjárt utakon visszafelé haladva, a végponton állnak. Alkotója olyan formán szerző, mint a középkorban mindenki, azaz: a hagyományban és az élő gyakorlatban állva, azt magáévá hasonlítva „talált” újat. A Lauda Sion, Dicsérd, Sion Európa egy nagy korszaka irodalmi, filozófiai és lelki

Dicsérd, Sion, a Megváltót,
dicsérd a vezért, a pásztort,
zenj himnuszt, zenj éneket!
Ahogy bírod, akként merjed:
nagyobb O, mint a dicséret,
méltón nem dicsérheted.

S a dicséret külön tárgya
ma, hogy a Kenyeret áldja,
mely élteit és eleven,
s hogy végveszélyben kaptá
a Tizenketek csapata,
nem kétséges semiben.

Im az angyalok kenyere,
úrnajárók eledéle,
édesfiaknak étele,
nem ebek számára szánt,
melynek előképe már a
hűsvéti bárány halála,
valamint Izák oltára,
s hogy az égből manna szállt.

Oh, igaz Kenyér, jó Pásztor,
Jézus, óvj az elbukástól,
te táplálj és te pástort,
s add, hogy a feltámadáskor
ádvnek látói legyünk.
Te, ki mindent bírsz és értesz,
s e földön táplálj és éltesz,
tedd, hogy szent népeddel, ékes
asztalodnál majd az édes
örökségben részvegyünk!

Rákóczi és a pócsi könnyező Mária-ikon

Nemzetünk dicsőséges emlékeztető szabadsághőse, II. Rákóczi Ferenc fejedelem születésének 300. évfordulóján kegyelettel idézzük fel a máriapócsi kegyképhez fűződő kapcsolatát.

Húsz éves volt Rákóczi, amikor hozzá, Munkács várába is eljutott a csodálatos esemény híre, hogy egy szabolcsi falucska, Pócs görög katolikus kicsiny fatemplomában az Ikonosztázion (a szentélyt a hajótól elválasztó liturgikus képállvány) Mária-képének szeméből 1696. november 4-től 14 napon át különböző rendű és rangú, s különböző vallású emberek szeme láttára tiszta könnycseppek hulltak. A csodáról Fenyes György egri püspök is értesítette több tárgyú levelében Rákóczit, aki Munkácson 1696. december 3-án kelt latin nyelvű levelében válaszolt a püspöknek:

„A Boldogság Anyának — akinek oltalmába ajánlottam magamat ifjúságomban, hogy kezemnél fogva vezessen, és jelen körülményeimet is — csodált magam is gyakran tapasztaltam. S nem tudom, vajon, az én gyarlóságom cselekedetei miatt-e (míngyogy azok azonosak, mind azoknak a hasonló helyzetű embereknek cselekedeteivel, akik meg nem érdemelt jutalom után ácsingóznak, mind azokéval, akik nem helyesen ítélnék másokról), vagy talán jövendő bajok következtében miatt könnyezik a pócsi birtokunkon levő, szóban forgó Képmás. (Ez a birtok bár ösödök óta az ecesdi javakhoz tartozik, jelenleg azonban idegen kezelésben van.) De bármit sejt is előle, feltétlenül szükséges, hogy a közömbös emberi nem elismerje a maga gyarlóságát és az isteni Kegységhez esdekeljen a veszedelem elhárításáért és az irtalmasság elnyeréséért. De ezt bővebben elő fogom adni Meltóságos és Főtisztelendő Uraságodnak.”

Ezek a sorok is bepillantást engednek Rákóczi vallásos és alázatos, s egyben a hazá és a nép sorsáért aggódó lelkébe. Feltételezhetjük, a pócsi ikon könnyezése is indította, hogy ettől kezdve egyre inkább figyelemmel kísérte és átértézte az ország és népe keserves sorsát, sok-sok sérelmet, sebet, panaszát. Sok egyéb közt igen fájdalmasan érintette a magyar és a kárpátaljai ruszin népet, hogy I. Lipót császár parancsára már a következő évben, 1697-ben Bécsbe vitték a pócsi Mária-ikont (az ott is van a bécsi Stefánsdomban mind ez ideig). Miután Rákóczi kibontva „Pro Deo et Libertate” (Istenért és a szabadságért) feliratú Máriás lobogóját, 1703-ban Lengyelországból a hazá földjére lépett, s a magyar és ruszin nép fiai sereg-

kultúrájának szinte a szintézise. Tamás, aki gondolkodás közben nem félt megkérdőzni „Rabbi Mózes”, azaz Maimonidést Cordobából és a Kommentátort (az arab Averroest) Aristotelészhez, korának irodalmi és zenei ízlése szerint dolgozva is nagyot alkotott. Kár, hogy ez a nagy irodalmi alkotása, a Dicsérd, Sion a Megváltót, a magyar templomokban kisebb értékű versseknek volt kénytelen a helyét átadni.

Részlet az Úrnapi énekből, Babits Mihály fordításában:

Dicsérd, Sion, a Megváltót,
dicsérd a vezért, a pásztort,
zenj himnuszt, zenj éneket!
Ahogy bírod, akként merjed:
nagyobb O, mint a dicséret,
méltón nem dicsérheted.

S a dicséret külön tárgya
ma, hogy a Kenyeret áldja,
mely élteit és eleven,
s hogy végveszélyben kaptá
a Tizenketek csapata,
nem kétséges semiben.

Im az angyalok kenyere,
úrnajárók eledéle,
édesfiaknak étele,
nem ebek számára szánt,
melynek előképe már a
hűsvéti bárány halála,
valamint Izák oltára,
s hogy az égből manna szállt.

Oh, igaz Kenyér, jó Pásztor,
Jézus, óvj az elbukástól,
te táplálj és te pástort,
s add, hogy a feltámadáskor
ádvnek látói legyünk.
Te, ki mindent bírsz és értesz,
s e földön táplálj és éltesz,
tedd, hogy szent népeddel, ékes
asztalodnál majd az édes
örökségben részvegyünk!

lettek zászlai alá, valamely lelkes tollforgató híve a Thököly korából, 1680-ból származó „Centuria gravaminum Hungarorum Germanis proposita” (A magyarok sérelmeinek száz pontja a németek ellen) című kéziratos átdolgozásával 1703-ban újból 100 pontban foglalta össze a nemzetüket ért, fájdó jogtalanságokat — minden bizonyon Rákóczinak távtával. Ez az írás, mely nemigen jelent meg nyomtatásban, de kéziratos példányai közkezen jártak (egy példányt őriz az egri Káptalani Levéltár is). 90. pontjában sérelmezi az országgyűlés megígért összehívásának elmulasztását, majd ugyanott olvasható ez a sérelem is: „A Boldogságos Szűz Anya, Magyarország Nagyszönya pócsi képméne az ausztriai Bécsbe való átvitelé és vissza nem hozatala”.

Az Istenszülő Szűz kiválasztott helye azonban — úgy látszik — továbbra is a kis nyírségi falu temploma maradt, melyben az elvitt kegykép helyére 1707-ben annak egyik hő másolata került. — Miután a „nagyajtemi síkon letört a zászló”, nemcsak a „fekete hollónak hullott könnye rája”, hanem a kis pócsi templom második Mária-képe is újból könnyezett 1715. augusztus 1. és 5. napján (őnapjár szerint július 21., 22., 23.; ezért az „Illés-napi búcsú” — július 20. körül — a könnyező emlékeztető). A Felső-Tiszavidék és Kárpátalja népének meggyőződése volt, hogy a Mennyei Édesanya, Magyarország Nagyszönya is megsíratta a szabadság ügyének elbukását.

Id. Cselényi István

Frederico Alessandrini professzor, a vatikáni sajtóiroda vezetője lemondott állásáról és nyugálomba vonult. Vatikáni tájékoztatás szerint az ismert személyiség 1975-ben, amikor betöltötte 70. életévét, visszavonta megbízatását VI. Pál pápának, aki kérésének most adott helyet. Utóda az olasz Romeo Pancioni szerzetes pater, aki a Pápai Szociális Kommunikáció Bizottságának titkára volt. A hivatalos tájékoztatás június 3-án került sor. Alessandrini professzor 45 évig tevékenykedett a Vatikán szolgálatában, hosszú éveken keresztül az Osservatore Romano főszerkesztő-helyettese volt. 1970 óta látta el a vatikáni sajtóiroda igazgatói tisztét. (M. K.)

A laoszi püspöki kar körlevélét intézett az ország 35 ezer katolikushoz, melyben az újonnan kialakított körülmények közepette a közösségnek adnak elismerést és biztatót. Hangsúlyozzák a keresztények állampolgári kötelességeit.

„A múlt csak példa legyen”

Mohács: a távol-hegykoszoru két árnyéka zárja le a távolabbi kilátást. Jobbra szőlődombok, az őstenger ajándékai, melyekről Brodarics István, a „gyászter” korabeli krónikása ezt jegyezte fel: mint antik körszínház falai, karéjozzák a mezőt. Századok titok-kapuján belépve, emlékeket idézek, és sárga íriszek közt Kisfaludy Károly elégiáját: „Mennyi nemes bajnok, méltó sok századot élni, / Fénytelen itt szűnyad. S kőse’ mutatja helyét!”

Most készül a nemzeti emlékpark — mondja Kiss Béla történész kísérőm, s a csatater közepén földhányásokra mutat. Mögöttük mélybe süllyesztett betonfalak. És mindezek fölül kiemelkedik az a kerek magaslat, melyet „körül-faragtak”. A csatater eredeti szintjét jelzi, rajta pipacsok, vadvirágok rengetege. „Minő kétéas emberi sors.” Akik itt küzdöttek, nem akartva-keresve először az ősi dicsőséget, ott maradtak tömegsírrok mélyén, s „a hűség csendes angyala őrti” poraikalt.

A szótlanságból is kiküált a némaság, amikor fellebben a műanyag takaró a legújabbban feltárt 12 m hosszú csontmezőről. 350–400 vitézünk teteme? Aki nézi: látja és elkomorul: „visszavonás okozta mind s durva irigység...” A koponyákon török szabályák suhintott vágása; jelképek immár: mi lakik az emberben, ha vasat ragad, bombát szór, árkokkal szabdalja gabonát, erdőt nevelő földjét. A hűség első angyala Kanizzal Dorottya volt, aki fiát, Perényi Ferenc nagyváradi püspököt keresve az élettelenek közt, eltemette valamennyit, akiket szétszórva e sír körül talált. A nemzet anyja hullatott könnyeket fölöttük. Látom a csontokat, s arra gondolok: kifehérlő szenvedéseikben ott az emberi irgalom.

Szűcs Józsefet, ezt a derék mohácsi kétézi munkást gyerekkorától nyugtalanítja a csatater, ahol még most is rejtelmek várják a kutatót — szakítja meg a csendet kísérőm. Neki köszönhető, hogy 1960-ban Papp László régésznek sikerült megtalálnia az első tömegsírokat. Nézzé, itt az egyikről készült fénykép: ágyúállást rajzolnak ki a falkörben heverő csontok. De Szűcs József érdeme lesz az is, ha fény derül a rejtelmek Földvár pontos helyére, amely, meggyőződésem szerint, a Borza patak mellett állt és nem a domb alján, ahogy egyesek ma is vélik. Jómagam jugoszláv területen járván, ahol a Borza Dajoknál több ömlék, sok csontot találtam. Vallom: a lassan kiszáradó tó medrére került csontokat a Borza hordhatta ide, vagy a török dobálta bele a hullákat. A csata — véleményem szerint — a Borza mellett zajlott le.

Puszu-Keleszeszi — török szó, amely elszólósodott és Bugizlicának mondják. Vámbéry Ármán jegyezte le, jelenleg a les temploma. Takács Sándor piarista Bajvivő magyarok című könyvéből is is-

merős a les értelme, a török háborúk korában. S hogy Kiss Béla az iménti szláv szó történeti háttérét fejtegeti, beleépítve a csata eseményeibe, módosítanom kell eddigi ismereteimet: erről az erdős helyről határozhatta el két bég, hogy bekeríti és elpusztítja a magyar tábornok. Templomot 1541 után építhettek a törökök a les helyén. A csatateren tovább bandukolva megállunk a Fekete kapunál, ahol az utolsó magyar vitézeket lemészárolták: itt is dzsimi állt, s a törökök még az első világháború előtt közvetlenül is ide zárandokoltak: szent hely volt számukra, ahol fényes győzelmet arattak. Elhaladunk az egykori római castrum dombja mellett, s látjuk a kölkedi csárda tégladarabjait: ezeken a helyeken állt a két magyar tábor azon a végzetes napon, amikor másfél óra elegendő volt az összeomláshoz. Közöttünk kiterjeszti birodalmát a csend. A történelem csendje. Csak hallani kell.

*

Az 1940-ben felszentelt emléktemplom a város terének közepén áll, amely tér a harcmezőhöz tartozott. A templom bizánci keltseje, kupolájának apostoli keltseje keresztje egyseget hirdet. S mintha a Hagia Sophia térbővületeinek tagoltságát idézné: belseje arányos megosztottságaiban erőt, összetartozást sugároz. Árkay Bertalan építész művészi álma azonban még nem valósulhatott meg teljesen. A mohácsiak építésként emléktemplom belsejéig építésének díszítésének befejezése.

Az alapkö a torony keleti oldalán 1926-ban került 6 méter mélységbe, benne azoknak névsorával, akik 1926. augusztus 26-án országszerte aznapi szentáldozásukat a csatában elvérzett magyar hősközt ajánlották fel. 22 500 név, majd később még 1446. Az áldozat asztalánál élők és holtak így kerültek testvéri közelségbe, átlépve időközben; s minden élőknek jutott túlvilági párja: 25 ezren lettek halálukat 1926. augusztus 29-én, köztük 7 püspök. Az áldozat Úrnak tetsző illata azóta is felszál a lélek minden esztendőben megindul: földi csaták mezejéről küldi könyörgéseket — égi mezőkért az elesetteknek, s hogy itt lenn viruljon a hon.

Az idei pünkösdvasárnapi áldozat asztala megújult. Méltó megemlékezésül a 450. jubileumról, a pécsi egyházmegyében. Az ónixból készült szembemésző oltár háromlépcsős ruscikai fehér márvány magaslapon áll. Az olvasóállványon Attká márványa csillog. Rózsakő — így nevezik a mensa fedőlapjának anyagát. A szelíd rózsaszínű belülről kapja tüzeit.

Taksonyi József kanonokplébános szobája a szellem háza. Ahogyan kutatásairól, zenéről, történelemből, abból megérezem, halhatatlan kincseket hordoz. Méghajolvajár: telt kalászkok alázatos egyszerűségével. — Köszönöm,

hogy eljött — mondja — az oltárszentelés fontos emlékeztetőnk. A püspök úr ezzel akarja megnyitni a hívek jubileumi emlékeztetőit — Mohács, Mohácsról. Tetszik az oltár? (Szelid és stílusos.) Két kitűnő mester: Gyimesi Zoltán és Lesching József építettek meg. A képviselőtestületünk a szívet adta: minden gondomban velem voltak. Azért csak írja meg ezt is: a belvárosi egyházközség 110 ezer Ft-os adományából készült el. Egy 74 éves özvegyasszony 5 ezer Ft-ot adott.

Hallgatom a kanonokplébános rögtönzött előadását szentélyek, oltárok liturgiátörténeti múltjáról, s hogy a Zsinat ajtókat nyitott, s máris indulunk a szentmisére. Az emléktemplom mellékolatáról az Aranyos-Mária nemes fenségszobrá tekint a messzeségbe: Magyarok Nagyszönya, aki e Ház őrzője. A török időkben még a Napbaültözött Asszony alakjával volt azonos. Jézus kezében aranyalma, Mária lába alatt nincs ott a földhold. A szentmisét megelőző szentelésen Cserháti József megyéspüspök, amikor kezébe veszi a „nem rothadó zöldágot”, hogy a szertartás szertartás tisztára mossa az oltárt. Zrínyi Miklós imádságát mondom: „Te, ki Szűz Anya vagy és szülte Uradat, / Szentséges Királyné! hívom irgalmatod...”

*

Lajos király emlékoszlópa előtt állunk történész kísérőmmel. Balra kirajzolódik egy hajdani széles tó partonala. Halastó volt. A történelem — Kiss Béla — találta meg leírását egy 14. században kelt peribartban: az errefelé eltérő cselei birtok, az itteni nyúlsgizi apácáké volt, őt halastóval. Mindezt 1323-ban Tenok Egyed püspöki helytartó felfegyverzett jobbgyókkal feldúlta. (Birtok-perék: mily ismerős fogalom a vész században is!) A tavak elmoscsarodtak, s a leírás szerint egy ilyen tóba fulladt „rettenítő sorsú királyunk”.

Suhogtak a fák, fű leng a parton és sebesen suhan a Csele-patak: közel a Duna. Olvasom az emlékoszlópa vésett Kisfaludy-díszítőhonokat Lajos haláláról s diákelemléketemben meglevénédek a többi sor: „... a múlt csak példa legyen most, / s égve honért bizton nézzen előre szemünk. / És te virulj, gyászter! a béke malasztos öleiben, / Nemzeti nagylétnk hajdani sírja Mohács!”

Tóth Sándor

Szenegál 4 millió lakosából 189 ezer a katolikus. Az ország 5 egyházmegyéjének élén bennszülött püspök áll. A papok száma 209, közülük 46 a bennszülött. A segítő testvérek száma 118, köztük 58 szenegáli származású. A Szepőlőten Szivrély elnevezett, helyi alapítású női kongregációnak 106 tagja van. (M. K.)

János és Pál

Június 26.

Római testvérpar volt. Julianus Apostata idejében együtt szenvedtek vértanúságot (362). A Coelius hegyén álló lakóházukat templommá alakították át. Közbenjárásukat egyes vidékeinken a nép égi háború idején tartja fogatosnak. Ausztria, Cseh és Morvaországban időjárásipatrónusként is tisztelik őket.

Tiszteletüket legújabbban az osztrák Robert Schindler az antik Dioskuros-hagyományával, Castor és Pollux alakjával és ünneppel hozza kapcsolatba. Ez a nézet a mi magyar szempontunkból nem jelentős. Sokkal lényegesebb, hogy az osztrák és bajor népi barokkban falusi kápolnák, helyi jelentőségű búcsújáróhelyek oltárain az időjárásipatrónusaként (Wetterherr) tűnnek föl. Ezt a népies ikonográfiai hagyományt követi Szekszárd még említendő kápolnája is.

A nap az aratás, egyúttal a nagy nyári viharok idejére esik. Elsősorban ezért fejlődött ki egyelőre ismeretlen liturgikus körülmények között viharokat fékező patronátusuk, amelyre az Erdy-

Kódexben is olvasható legendájuk még nem tartalmaz semmiféle utalást. Középkori misekönyveink számon tartják ugyan, de patrocíniumukkal, ábrázolásukkal ekkor még nem találkoztunk.

Tiszteletük csak a barokk időkben bontakozik ki. Nőgrád és Kálló helységekben a XVIII. században égi háború ellen szolgáltattak misét az ünnepeken. A börtörmő Szekszárdon álló kápolnát (1770) nyilvánvalóan a helybeli szőlőhegyek oltalmazására emelték.

Népszerűségükre az is jellemző, hogy életüket Varga Lajos népi énekszerző is érdemesnek tartotta versbe foglalni.

János és Pál emlékeztető napjainkban leginkább a szegedi tájon él. Forrás az alsóvárosi franciskánus templom, ahol a múlt században még a város, továbbá a környező faluk és tanyák jámbor asszonynepe is részt vett az ünnepeles gyertyaszentelési szertartáson. A templom előtti mézesbábosok és gyertyaöntők sátrai álltak, ahonnan a hívek a családgyertyáit beszerezték. A tápaiak János és páli gyertya névvel illetik. Manapság a közeli Sándorfalván virázkodik a szertartás leginkább, ahol

a napot félünnepnek tekintik. Sajátos jellemény, hogy itt egy-egy doboz gyufát is meg-szentelhetnek. Ez a szentelt gyufa csak a szentelt gyertya meggyújtására szolgálhat.

A szertartás a bajai és mohácsi ferencendi templomban is virágzik. Tudomásunk szerint ismeretes még Óbecse, Csorna hívei között is.

Lehetséges, hogy a szentelés onnan ered, hogy a Giovanni e Paolo római stációtemplom lévén, a nagybőjt első péntekjén itt gyülekeztek a hívek istentiszteletre. A mise evangéliuma a Hegyi Beszédből való és többek között ezeket mondja: szeressétek el-lenségeiteket... hogy fiait legyetek Atyátoknak, ki a mennyekben vagyon, ki napját fölkelte jókra és gonoszokra, s esőt ad az igazaknak és hamisaknak. (Máté 5 44, 45.) E szent igéket évről évre ebben a templomban hallották.

A szertartást ihlethette azonban az ünnepekre rendelt breváriumi szöveg is: olajfák és világító szöveteknek ők ketten az Úr előtt. Hatalmak van az eget föllegekkel elzárni és megnyitni kapuit, mint-hogy az ő nyelvük a mennyország kulcsává tétetett.

Bálint Sándor